

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 119/17
U Luxembourg 14. studenoga 2017.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-498/16
Maximilian Schrems/Facebook Ireland Limited

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika Bobeka, Maximilian Schrems može se pozivati na svoj status potrošača kako bi tužio Facebook pred austrijskim sudovima u pogledu svoje privatne uporabe vlastitog Facebook računa

Ipak, M. Schrems ne može se pozivati na svoj status potrošača u odnosu na zahtjeve koje su mu ustupili drugi potrošači

Maximilian Schrems iz Austrije pokrenuo je postupak protiv društva Facebook Ireland pred austrijskim sudovima. Navodi da je Facebook Ireland povrijedio njegova prava na privatnost i zaštitu podataka¹, kao i ista prava sedam drugih korisnika Facebooka koji su mu ustupili svoje zahtjeve utemeljene na navodima o jednakim povredama², nakon poziva koji je tužitelj objavio na internetu da to učine³. Ti korisnici imaju domicil u Austriji, Njemačkoj i Indiji.

Facebook Ireland osporava međunarodnu nadležnost austrijskih sudova. Kao prvo, navodi da M. Schremsa nije moguće, barem ne više, smatrati potrošačem u svrhu postupka protiv Facebooka. Facebook Ireland smatra da je M. Schrems zbog svojih profesionalnih djelatnosti povezanih s njegovim zahtjevima protiv tog društva izgubio status potrošača. On se stoga ne može pozivati na povlasticu koju na temelju prava Unije⁴ uživaju potrošači, a kojom im se omogućava da stranog ugovornog partnera tuže kod kuće, u mjestu svojeg domicila. U svakom slučaju, činjenica da je M. Schrems otvorio vlastitu Facebook *stranicu* znači da je Facebook koristio u profesionalne svrhe. Kao drugo, Facebook Ireland tvrdi da je povlastica nadležnosti u potrošačkim stvarima strogo osobne naravi te se na nju nije moguće pozivati kad je riječ o ustupljenim zahtjevima.

Oberster Gerichtshof (Vrhovni sud, Austrija) zatražio je Sud da u odnosu na ta dva pitanja pojasni povlasticu nadležnosti u potrošačkim stvarima.

Oberster Gerichtshof izložio je pozadinu slučaja i naveo da je M. Schrems specijalizirao informatičko pravo i pravo zaštite podataka te da piše doktorski rad o pravnim aspektima zaštite podataka. Koristi Facebook od 2008. godine. Prvo ga je koristio isključivo u privatne svrhe, pod lažnim imenom. Od 2010. ima Facebook *račun* pod pravim imenom, napisanim ćirilicom, za privatnu uporabu – stavljanje slika i objava te korištenje usluge za slanje poruka. Ima otprilike 250 „Facebook prijatelja”. Od 2011. koristi i Facebook *stranicu*. Ta stranica sadržava informacije o predavanjima koja održava, tematskim raspravama u kojima sudjeluje, njegovim medijskim nastupima, knjigama koje je napisao, akciji prikupljanja sredstava koju je započeo i o sudskom postupku⁵ koji je pokrenuo protiv društva Facebook Ireland.

¹ M. Schrems među ostalim zahtijeva poništenje određenih ugovornih odredbi, izricanje naloga u pogledu korištenja podataka i naknadu štete. Ovaj postupak pokrenut je uz potporu društva za financiranje parnica kojem će pripasti 20 % eventualno ostvarenog iznosa u sporu, i agencije za odnose s javnošću.

² Isključivo u svrhu spora

³ Nakon tog poziva, više od 25 000 ljudi je M. Schremsu preko jedne od internetskih stranica koje je on registrirao ustupilo svoje zahtjeve protiv društva Facebook Ireland. Na dan 9. travnja 2015. još 50 000 ljudi bilo je na listi čekanja.

⁴ Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (Uredba Bruxelles I, SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.)

⁵ M. Schrems je 2011. podnio 22 prigovora Irish Data Protection Commissioneru protiv društva Facebook Ireland. Kao odgovor na te prigovore, Data Protection Commissioner izdao je izvješće s preporukama za Facebook Ireland, a potom i izvješće o nadzoru. M. Schrems je u lipnju 2013. podnio još jedan prigovor protiv društva Facebook Ireland u vezi s

M. Schrems je na temu tog sudskog postupka objavio dvije knjige, održavao predavanja (ponekad za naknadu), registrirao brojne internetske stranice (blogovi, internetske peticije, *crowdfunding* - akcije prikupljanja sredstava od javnosti za troškove sudskog postupka protiv tuženika), primio brojne nagrade te osnovao udrugu Verein zur Durchsetzung des Grundrechts auf Datenschutz. Okupio je tim od deset pojedinaca, od kojih ga uži krug od petorice suradnika podupire u „njegovoj kampanji protiv Facebooka”.

U svojem današnjem mišljenju, nezavisni odvjetnik Michal Bobek predlaže da Sud odgovori Oberster Gerichtshofu, kao prvo, **da se obavljanjem djelatnosti kao što su objavljivanje, održavanje predavanja, vođenje internetskih stranica ili prikupljanje donacija za ostvarivanje zahtjeva ne gubi status potrošača u pogledu zahtjeva koji se odnose na vlastiti Facebook račun koji se rabi u privatne svrhe.** Stoga, čini se da je M. Schremsa moguće smatrati potrošačem u pogledu *njegovih* zahtjeva koji proizlaze iz privatne uporabe *vlastitog* Facebook računa. Na Oberster Gerichtshofu je ipak da to provjeri.

Nezavisni odvjetnik smatra da status potrošača u pravilu ovisi o naravi i cilju ugovora u vrijeme kad je sklopljen. Naknadna promjena u uporabi treba biti uzeta u obzir samo u iznimnim slučajevima. Kada su narav i cilj ugovora i privatni i profesionalni, može se zadržati status potrošača ako se profesionalni „sadržaj” može smatrati neznatnim. Znanje, iskustvo, društveni angažman ili stjecanje određene reputacije zahvaljujući parnicama sami po sebi ne sprječavaju osobu da bude potrošač.

Nezavisni odvjetnik predlaže da se na drugo pitanje odgovori tako da potrošač koji ima pravo tužiti svojeg stranog ugovornog partnera u mjestu svojeg domicila ne može istodobno s vlastitim zahtjevima isticati i istovrsne zahtjeve koje su mu ustupili drugi potrošači s domicilom u drugim mjestima iste države članice, u drugim državama članicama ili u trećim državama.

Prema nezavisnom odvjetniku, pravila o kojima je riječ jasno pokazuju da je povlastica sudske nadležnosti u potrošačkim stvarima uvijek ograničena na konkretne i određene ugovorne stranke. Bilo bi protivno ovim pravilima kad bi se potrošaču omogućilo ostvarivanje te povlastice i u pogledu zahtjeva koje su mu ustupili drugi potrošači isključivo u svrhu parnice. Takvo proširenje omogućilo bi osobito kumuliranje zahtjeva pred jednim sudom i odabir, u pogledu kolektivnih tužbi, mjesta s povoljnijim sudovima ustupanjem svih zahtjeva potrošaču s domicilom u državi tog suda. Takvo bi rješenje moglo dovesti do nekontroliranog ciljanog ustupanja zahtjeva potrošačima u bilo kojoj državi u kojoj je sudska praksa povoljnija, troškovi postupka manji ili je pravna pomoć izdašnija, što bi potencijalno moglo rezultirati preopterećenjem sudova pojedinih država.

Nezavisni odvjetnik Bobek smatra da je kolektivna pravna zaštita namijenjena djelotvornoj sudskoj zaštiti potrošača. Ako je dobro osmišljena i provedena, može donijeti i daljnje sustavne koristi pravosudnom sustavu, kao što je smanjenje potrebe za istodobnim postupcima. Međutim, nije na Sudu da stvara pravila o kolektivnoj pravnoj zaštiti u potrošačkim stvarima, već u konačnici na zakonodavcu Unije.

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća nezavisnih odvjetnika je predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako veže i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

programom za nadziranje PRISM, a taj je prigovor doveo do toga da je Sud Europske unije poništio Odluku Komisije o „sigurnoj luci” u predmetu [C-362/14](#), Schrems, vidjeti priopćenje za medije [117/15](#).

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106